

23ste zondag
door het jaar

In het de evangelie van vandaag lezen we iets dat uit de oerkerk stamt. Het laat de sporen zien van een gemeenschap die je toen al Kerk kunt noemen: de eerste verschijnselen van het kerkelijk recht, – dus

hoe je omgaat met hen die 'niet mee willen doen'. We lezen erover bij Matteüs die de eerste 'bisschop' was van Jeruzalem, waar de christenen nog woonden midden in de joodse samenleving. Waar 't om gaat, is niet iemand terecht te wijzen, maar die ander 'bij de club te houden'; "Waar is je broer" is een vraag die een motto kan zijn voor saamhorigheid in de Kerk. Dat principe is zelfs ouder dan de oerkerk; in het Oude Testament lezen we het in het verhaal over Kaïn en Abel maar ook op vele plaatsen elders, o.a. bij Ezechiël die pleit voor de aandacht van de ander.

Thema: **"Waar is je broer?"**

LEZING uit de Profetie van Ezechiël (33,7-9)

Zo spreekt de Heer: 'Gij, mensenkind, als wachter heb Ik u aangesteld over het volk van Israël. Hoort gij een woord uit mijn mond, waarschuw hen dan namens Mij! Als Ik tot de boosdoener zeg: "Jij, boosdoener, jij moet sterven!" en als gij dan uw mond niet opendoet en de boosdoener niet waarschuwt voor zijn gedrag, dan sterft die boosdoener wel om eigen schuld, maar dan kom Ik zijn bloed van u opeisen. Hebt gij de boosdoener echter gewaarschuwd voor zijn gedrag, hem gezegd dat hij zich moet bekeren, en hij bekeert zich niet, dan sterft hij om zijn eigen schuld, maar gij hebt uw leven gered.'

TWEDE LEZING uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs (18,15-20)

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen: 'Wanneer uw broeder gezondigd heeft, wijs hem dan onder vier ogen terecht. Luistert hij naar u, dan hebt gij uw broeder gewonnen. Maar luistert hij niet, haal er dan nog een of twee personen bij, opdat alles beruste op de verklaring van twee of drie getuigen. Als hij naar

hen niet wil luisteren, leg het dan voor aan de kerk. Wil hij ook naar de kerk niet luisteren, beschouw hem dan als een heiden of een tollenaar. Voorwaar, Ik zeg u: Wat gij zult binden op aarde zal ook in de hemel gebonden zijn, en wat gij zult ontbinden op aarde zal ook in de hemel ontbonden zijn. Eveneens zeg Ik u: Wanneer twee van u eensgezind op aarde iets vragen - het moge zijn wat het wil - zullen zij het verkrijgen van mijn Vader die in de hemel is. Want waar er twee of drie verenigd zijn in mijn Naam, daar ben Ik in hun midden.'

OVERWEGING

De programmamakers van de televisie, dierbare mensen, zijn zich helder bewust van wat de kijker verlangt, wat de kijker boeit en vooral ontroert. Ze noemen het reality tv, omdat ons leven uitziet naar veel meer dan koele informatie. U weet natuurlijk dat niet elk programma even geslaagd is; soms is het zelfs doodgewoon plat of onbenullig, maar soms ook heel menselijk en nabij. We kunnen hierbij denken aan programma's waarin mensen die elkaar lang niet zagen, elkaar treffen, – weet u wel, mensen die zoek zijn en opgespoord worden, elkaar pas na jaren weer zien ... enfin, u kent het ongetwijfeld.

Een vraag is, wat daarachter zit, want de kijkcijfers zijn hoog. Ik denk, dierbare mensen, dat het zit in het bloed dat kruipt waar het niet gaan kan. Mensen willen contact, soms tot bijna elke prijs dat de ander nabij is, – natuurlijk niet ieder ander, maar wel zowat ieder die bij je hoort. Dat is een sterk menselijk verlangen. Tv-programma's mikken daarop en bieden dan de herkenning van wat de kijker zelf verlangt.

Ik neem u daarvoor mee naar het evangelie van vandaag, want daar lezen we in het eerste stuk over de oudste vormen van een kerkelijk recht dat mensen bijeen moet houden, – niet een recht om over een ander de baas te spelen (in een liefdesgemeenschap mag dat niet), maar vanwege de verantwoordelijkheid voor elkaar om te voorkomen dat de ander afhaakt, vertrekt en eigen wegen gaat. We zien het ook in de eerste lezing die al zo'n 600 jaar eerder vertelt dat er wachters aangesteld zijn om zagezegd de boel bij elkaar te houden. En als iemand echt eigen wegen wil gaan, – nou ja, dan moet het maar, echter dan wel met verdriet in het hart.

Ik hoop, dierbare mensen, dat het thema u al nabij komt dat luidt: "Waar is je broer?" Ik heb het ontleend aan het boek Genesis dat ons vertelt hoe Kaïn zijn broer Abel om het leven bracht en God

hem vroeg: "Waar is je broer?" En Kaïn antwoordde: "Ik weet het niet; ben is soms de hoeder van mijn broeder?" Ja dus! Het verhaal vertelt inderdaad dat mensen broers en zusters van elkaar zijn, verantwoordelijk zijn voor elkaar, waakzaam zijn, zodat niemand uit de boot valt, niemand van het schip springt, – gewoon omdat je het geloof met elkaar deelt, elkaar nabij bent, elkaar nodig hebt, ... wachters aangesteld.

Die gedachte, dierbare mensen, is het eerste dat het boek Genesis ons geeft, nadat, let wel ná dat Adam en Eva ervoor hadden gekozen de wil van God te negeren en eigen wegen te gaan, – dat met die boom, weet u wel. En direct daarop zie je het gebeuren, dat de ene mens de ander doodslaait. Dat willen we toch niet? Integendeel, de band met de ander moet je juist levend houden. Daarom de vraag van God aan u en mij: "Waar is je broer?"

Weet u, dierbare mensen, die teksten gaan over ons, over u en mij, – ook de tekst van het evangelie die op het eerste gezicht een juridisch verhaal lijkt te zijn en het trouwens helaas voor de officiële Kerk dikwijls ook is, nog steeds. Het is goed om daarvan afstand te nemen, want er zijn andere motieven waarmee het evangelie van vandaag sluit.

We staan deze weken, dierbare mensen, aan het begin van wat je een nieuw seizoen zou kunnen noemen, – een nieuw seizoen, dat we vorige week startten en waarin we weer op weg moeten gaan met een geloofsgemeenschap die in ontbinding lijkt te geraken, – in ontbinding, gezien de afnemende kerkelijke betrokkenheid. We weten, dat bijna alle christelijke kerken in onze westerse cultuur al zo'n 50 jaar lang bezig zijn met afscheid te nemen van het kerkelijk *ancien régime*, – een kerkelijk bewind waarvan alleen ouderen nog weten. Het gaat over uw en mijn afscheid van een oude Kerk waarvan we geloven dat die geen toekomst meer had en het daarom anders moest. De vraag van God in deze tijd kan daarbij al decennia zijn: Waar is je broer?

Het *ancien régime* van pakweg vóór 1960 steunde onder andere op de evangelielezing van vandaag, – althans dat eerste, juridisch aandoende stuk. Maar de liefde is altijd al sterker geweest dan de leer; de cultuur veranderde en Vaticanum II was in die jaren '60 de eerste instantie die de Kerk beschreef als "Het volk van God": wij zijn de Kerk. Dat lezen we in de twee laatste verzen van de tekst: vrij vertaald: "met eensgezindheid krijg je wat je verlangt, want God leeft in elke gemeenschap, hoe klein ook." Het concilie ziet nog steeds uit naar een geloofsgemeenschap die gedragen moet zijn door de vraag: "Waar is je broer?" Het is de oudste vingerwijzing naar de weg die wij hebben te gaan sinds in het verhaal over Adam en Eva de mensheid Gods leiding afwijst.

We zien het leiderschap in de Kerk graag vergeleken met dat van een herder, die luistert, begeleidt, niemand afwijst, niet de hakken in het zand zet. Wat van boven af moeilijk haalbaar is, moeten we als geloofsgemeenschap zelf doen, want wij zijn de Kerk, – een gemeenschap, een gebeuren, een actie, dag in dag uit, hier en nu, met als een continu thema de vraag: "Waar is je broer?"

Is dat niet een sterk motto als je kijkt naar de lezingen van vandaag? Dierbare mensen, de enige reële weg is al zo'n 50 jaar bezig te veranderen naar een houding, niet van correctie en tenslotte eventueel afwijzing, maar de ander op te zoeken, zoals Jezus van Nazareth deed en steeds in stilte te vragen: waar blijf je toch als we samen zijn, als we samen bidden om geloof, ... om een geloof dat God zelf midden onder ons is, zodra we in zijn Naam bijeen zijn, – om een geloof in het evangelie dat jou laat zien wie je echt bent, – dat wil zeggen: een mens die verlangt naar de ander en de ander naar jou, ofwel de vraag: Waar is je broer?

(– Ruimte voor aantekeningen –)

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 10 september 2017
© Frans E.M. Verhaar pr.